

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

**EKONOMIE V1
(EKSEMPLAAR)**

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 12 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord VIER vrae soos volg in die ANTWOORDEBOEK:
AFDELING A: VERPLIGTEND
AFDELING B: Beantwoord enige TWEE van die drie vrae.
AFDELING C: Beantwoord enige EEN van die twee vrae.
2. Beantwoord slegs die vereiste aantal vrae. Addisionele vrae wat beantwoord is, sal NIE nagesien word nie.
3. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
4. Skryf die vraagnommer boaan elke antwoord neer.
5. Lees die vrae noukeurig.
6. Begin ELKE vraag boaan 'n NUWE bladsy.
7. Laat 2–3 reëls oop tussen onderafdelings van vrae.
8. Beantwoord vrae in volsinne en maak seker dat die uitleg, inhoud en konteks van jou antwoorde voldoen aan die kognitiewe vlakke van die vrae.
9. Gebruik slegs swart of blou ink.
10. Jy mag 'n nie-programmeerbare sakrekenaars gebruik.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: (VERPLIGTEND)**30 PUNTE – 20 MINUTE****VRAAG 1**

- 1.1 Verskeie opsies word as antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1–1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.9 D.
- 1.1.1 Hulpbronne word ... in die produksieproses genoem.
- A insette
 - B uitsette
 - C intermediêre goedere
 - D finale goedere
- 1.1.2 Toe Walmart in Massmart belê het, was dit ... genoem.
- A kapitaal verbreding
 - B kapitaal verdieping
 - C buitelandse direkte investering
 - D ekonomiese groei
- 1.1.3 'n Voordeel van die sentraal beheerde ekonomie is ...
- A keuse.
 - B innovasie.
 - C risiko.
 - D volle indiensname.
- 1.1.4 Om die BBP van een jaar met dié van 'n ander jaar te vergelyk, word die ... gebruik.
- A BBP teen heersende pryse
 - B BBP teen markpryse
 - C BBP teen konstante pryse
 - D BBP teen vastekoste
- 1.1.5 Die ... word gebruik om die lewenstandaard van 'n land te meet.
- A vlak van per capita-inkome
 - B inflasievlak
 - C betalingsbalans
 - D ekonomiesekringloop
- 1.1.6 Voedselsekuriteit maak ... 'n lewensbelangrike industrie.
- A energie
 - B landbou
 - C water
 - D kleinhandel

1.1.7 'n Maatskappy wat brandstof uit steenkool vervaardig.

- A Caltex
- B Shell
- C Engen
- D Sasol

1.1.8 Die ... is die prys waarteen die Suid-Afrikaanse Reserwebank geld aan ander banke leen.

- A prima uitleenkoers
- B terugkoopkoers
- C wins
- D dividend

(8 x 2) (16)

1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by 'n begrip in KOLOM A pas. Skryf slegs die korrekte letter (A–I) langs die vraagnommers (1.2.1–1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A	KOLOM B
1.2.1 MTBR	A Ondernemings wat deur die staat beheer word
1.2.2 Disinvestering	B Staatsinmenging om werkers teen onregverdigde arbeidspraktyke te beskerm
1.2.3 Primêre sektor	C Die verhouding tussen inset en uitset
1.2.4 Staatsbeheerde ondernemings	D 'n Beleid wat daarop gemik is om die eienaarskap van landbougrond aan swart mense in die ekonomie, te vergroot
1.2.5 Minimum lone	E 'n Proses waar buitelandse lande hul besighede uit 'n land onttrek
1.2.6 Grond herverdelingsprogram	F Hierdie dokument skets hoe die regering voorstel om sy besteding oor 'n gegewe tydspanne te finansier
1.2.7 Produktiwiteit	G Die totaal van die faktor inkome in 'n land
1.2.8 Nasionale Inkome	H Is betrokke in die produksie of ontginning van grondstowwe
	I Swart Ekonomiese Bemagtiging

(8 x 1) (8)

1.3 Gee EEN begrip/woord vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die begrip/woord langs die vraagnommers (1.3.1–1.3.6) in die ANTWOORDEBOEK neer. GEEN AFKORTINGS of akronieme sal aanvaar word nie.

1.3.1 Inkome per lid van die bevolking van 'n land

1.3.2 Hierdie sektor word verbind met aktiwiteite wat straatverkope en handwerk insluit

1.3.3 BBP teen basiese pryse, plus belasting op produkte, minus subsidies op produkte

1.3.4 Beleid wat die Reserwebank aanwend om die aanbod van geld en rentekoerse te beïnvloed

1.3.5 'n Ekonomie wat nie die buiteland insluit nie

1.3.6 Beweging van mense van plattelandse gebiede na stedelike gebiede (6 x 1) (6)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B**VRAAG 2: MAKRO-EKONOMIE****40 PUNTE – 30 MINUTE**

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Noem enige TWEE faktore wat die prys van natuurlike hulpbronne beïnvloed. (2 x 1) (2)

2.1.2 Waarom word invoere nie in binnelandse besteding ingesluit nie? (1 x 2) (2)

2.2 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

TAXI HERKAPITALISASIE PROGRAM (THP)

Die THP is 'n innemeng poging deur die Regering, wat deel is van sy infrastruktuurontwikkelingsprogram, ten einde veiligheid tuis te bring; doeltreffende en toeganklike taxi bedrywigheede deur nuwe taxi voertuie bekend te stel wat ontwerp is om die openbare vervoerfunksie in die taxi industrie te vervul. Die THP gaan nie slegs oor die skrap van ou taxi voertuie nie, maar ook oor hoe om die operateurs die beste te help om konstruktief voordeel deur bemagtiging te trek. Die verpligte vereistes is ook bedoel om die gemak van passasiers te verseker.

[Bron en vertaal: SA Yearbook 2018]

2.2.1 Noem enige ander vorm van vervoer. (1)

2.2.2 Watter agentskap is verantwoordelik vir die oprigting en instandhouding van nasionalepaaie in Suid-Afrika? (1)

2.2.3 Omskryf kortliks die begrip *infrastruktuur*. (2)

2.2.4 Verduidelik die ekonomiese belangrikheid van vervoer aan die ekonomie. (2)

2.2.5 Hoe kan die Suid-Afrikaanse regering die werking van openbare vervoer in die land verbeter? (4)

2.3 Bestudeer die onderstaande prentjie en beantwoord die vrae wat volg.

[Aangepas en vertaal uit: Google images]

- 2.3.1 Noem enige persoonlike eienskap van 'n entrepreneur. (1)
- 2.3.2 Wat is die vergoeding wat 'n entrepreneur ontvang? (1)
- 2.3.3 Omskryf kortliks die begrip *entrepreneur*. (2)
- 2.3.4 Verduidelik die rol van 'n entrepreneur in die ekonomie. (2)
- 2.3.5 Hoe sal regeringsinmenging in die mark, die vergoeding van 'n entrepreneur beïnvloed? (4)
- 2.4 Bespreek die rol van huishoudings in 'n oop ekonomiesekringloop. (4 x 2) (8)
- 2.5 Hoe suksesvol was die Suid-Afrikaanse regering in die lewering van sosio-ekonomiese dienste? (8)

[40]

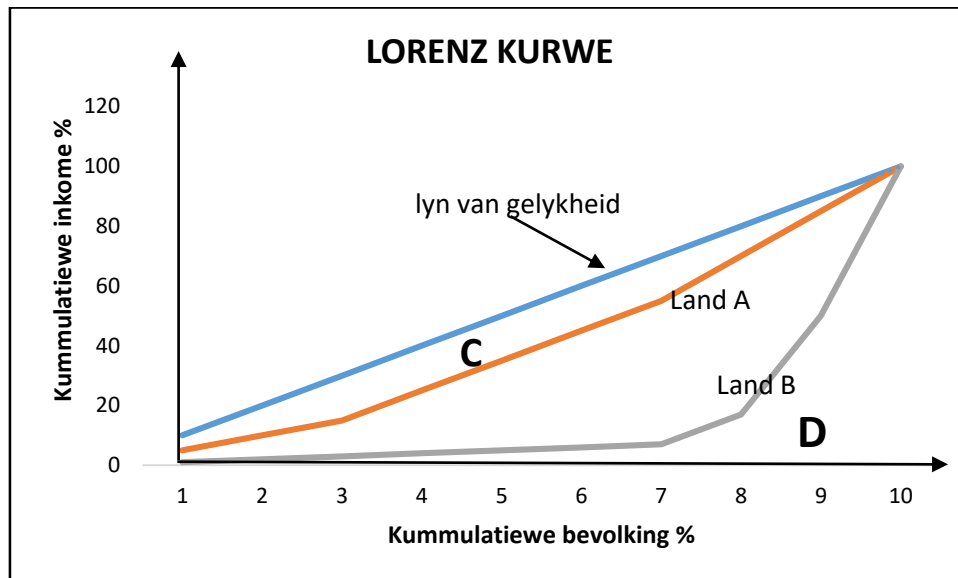
VRAAG 3: EKONOMIESE STREWES**40 PUNTE – 30 MINUTE**

3.1 Beantwoord die volgende vrae:

3.1.1 Noem enige TWEE funksies van die Sentrale Bank. (2 x 1) (2)

3.1.2 Hoekom is geld as 'n ruilmiddel ingestel? (1 x 2) (2)

3.2 Bestudeer die onderstaande grafiek en beantwoord die vrae wat volg.

[Aangepas uit: Fokus Ekonomie]

3.2.1 Identifiseer die land met die mees ongelyke verspreiding in bostaande grafiek. (1)

3.2.2 Wat beteken 'n *Gini-koëffisiënt van nul*? (1)3.2.3 Omskryf kortliks die begrip *Lorenz kurwe*. (2)

3.2.4 Verduidelik die verhouding tussen die Lorenz kurwe en die Gini-koëffisiënt. (2)

3.2.5 Veronderstel die area tussen Land A en die lyn van gelykheid (**C**) is 20 en die totale area (C + D) onder die lyn van gelykheid is 100. Bereken die Gini-koëffisiënt. Toon ALLE berekeninge. (4)

3.3 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

SUID-AFRIKA SE MOI RANGORDE

Suid-Afrika spog met 'n hoogsontwikkelde ekonomie en gevorderde infrastruktuur. Dit is 'n beduidende rolspeler op die Afrika-kontinent.

Hoewel ontwikkeling egter afgeneem het en die nasie het een van die hoogste ongelykheid koerse in die wêreld.

Globale rangorde:	113
Lewensverwagting:	63,4
BBP:	349,4 miljard VSA\$
Bruto Nasionale Inkomme Per capita:	11,923 VSA\$
MOI rangorde in Afrika:	8

[Aangepas en vertaal uit: africanexponent.com]

- 3.3.1 Noem enige eienskap van ontwikkelende lande. (1)
- 3.3.2 Watter aanwyser word gebruik om MOI te meet? (1)
- 3.3.3 Omskryf kortliks die begrip *ekonomiese ontwikkeling*. (2)
- 3.3.4 Verduidelik die gebruik van per capita syfers. (2)
- 3.3.5 Hoe kan die Suid-Afrikaanse regering die kwaliteit van menslike hulpbronne verbeter? (4)
- 3.4 Bespreek kortliks die belangrikheid van inheemse kennisstelsels. (4 x 2) (8)
- 3.5 Evalueer die Heropbou en Ontwikkelingsprogram as 'n ontwikkeling strategie in Suid-Afrika. (8)
- [40]**

VRAAG 4: MAKRO-EKONOMIE EN EKONOMIESE STREWES**40 PUNTE – 30 MINUTE**

4.1 Beantwoord die volgende vrae:

4.1.1 Noem enige TWEE metodes wat gebruik word om die Bruto Binnelandse Produk te bereken. (2 x 1) (2)

4.1.2 Hoekom is rykdom belangriker as inkome? (1 x 2) (2)

4.2 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

SUID-AFRIKA SE BRUTO BINNELANDSE PRODUK–2019		
<i>Teen heersende pryse</i>	2018	2019
Vergoeding aan werkers	2 320 179	2 418 544
Netto bedryf surplus	1 249 182	1 296 696
Verbruik van vaste kapitaal	638 782	713 078
Bruto toegevoegde waarde teen faktorkoste	4 245 848	4 428 317
Ander belasting op produksie	101 936	105 061
Min: ander subsidies op produksie	6 492	9 798
Bruto toegevoegde waarde teen basiese pryse	4 173 328	4 523 580
Belasting op produkte	545 558	564 866
Min: subsidies op produkte	12 951	10 821
Bruto binnelandse produk teen markpryse	4 873 899	5 077 625

[Bron en vertaal: SARB – KB Maart 2020]

4.2.1 Gee 'n voorbeeld van belasting op produkte. (1)

4.2.2 Waaruit bestaan vergoeding van werkers? (1)

4.2.3 Omskryf kortliks die begrip *lopende pryse*. (2)

4.2.4 Verduidelik die doel van subsidies op produksie. (2)

4.2.5 Bereken die verbruik van vaste kapitaal as 'n persentasie van die BTW teen faktorkoste vir 2019. Toon ALLE berekeninge. (4)

4.3 Bestudeer die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

'n Dekade om NOP se Visie te bereik

Die jaar 2020 merk die 26ste jaar van demokrasie in Suid-Afrika en ook dat ons slegs 10 jaar oor het om 'n visie, soos in die nasionale ontwikkelingsplan (NOP) geskets, te bereik.

Die plan lê jaar-vir-jaar teikens neer wat deur die regering bereik moet word. Dit sluit in die aftakeling van die strukturele ekonomiese elemente wat onveranderd gebly het en voortgaan om, onder andere, ekonomiese groei pogings in die wiele te ry.

[Bron: Aangepas en vertaal uit <https://mg.co.za/article/>]

- 4.3.1 Wat is die hoofdoel van die NOP? (1)
- 4.3.2 In watter jaar beplan die NOP om sy doelwitte te bereik? (1)
- 4.3.3 Omskryf kortliks die begrip *ekonomiese groei*. (2)
- 4.3.4 Verduidelik die negatiewe uitwerking wat die NOP op belastingbetalers mag hê. (2)
- 4.3.5 Hoe sal die Suid-Afrikaanse ekonomie uit die implementering van die NOP voordeel trek? (2 x 2) (4)
- 4.4 Bespreek die ekonomiese belangrikheid van die tersiêre sektor. (4 x 2) (8)
- 4.5 Ontleed Suid-Afrika se beperkings tot ekonomiese groei. (8)
- [40]**

TOTAAL AFDELING B: 80

AFDELING C

Beantwoord enige EEN vraag van die TWEE vrae in die ANTWOORDEBOEK.

Jou antwoord sal as volg geassesseer word:

STRUKTUUR VAN DIE OPSTEL	PUNTE-TOEKENNING
Inleiding: <ul style="list-style-type: none"> • 'n Goeie beginpunt is om 'n begrip of sleutelwoord te definieer wat in die vraag voorkom. • Sluit ander sinne in om die onderwerp te ondersteun. • Moenie enige deel van die vraag in jou inleiding insluit nie. • Moenie enige gedeelte van die inleiding in jou inhoud herhaal nie. • Vermy dit om in die inleiding te sê wat jy in die inhoud gaan bespreek. 	Maks. 2
Inhoud: Hoofgedeelte: Bespreek in detail / In diepte bespreking / Ondersoek / Bespreek krities / Ontleed / Vergelyk / Evalueer onderskei / Differensieer / Verduidelik / Assesseer / Debatteer Addisionele gedeelte: Eie opinie / Bespreek krities / Evalueer / Kritiese evaluasie / Teken 'n grafiek en verduidelik / Gebruik die gegewe grafiek en verduidelik / Voltooi die gegewe grafiek / Bereken / Lei af / Vergelyk / Onderskei / Interpretreer / Debatteer kortliks	Maks. 26 Maks. 10
Slot: <ul style="list-style-type: none"> • Die slot is 'n opsomming van wat bespreek is in die inhoud en behoort 'n hoër orde antwoord te wees. • Die slot kan in die vorm wees van 'n eie opinie voorbeelde om die bespreking te ondersteun of weersprekende siening van wat bespreek is. • Geen aspek van die inleiding of die inhoud mag in die slot ingesluit word nie. 	Maks. 2
TOTAAL:	40

VRAAG 5: MAKRO-EKONOMIE**40 PUNTE – 40 MINUTE**

- Bespreek in detail 'n gemengde ekonomie onder die volgende hoofde:
 - Eienskappe/Kenmerke
 - Nadele
 (26)
- Hoe bevoordeel 'n gemengde ekonomie sy bevolking? (10) [40]

VRAAG 6: EKONOMIESE STREWES**40 PUNTE – 40 MINUTE**

- Bespreek in detail die monetêre beleidsinstrumente. (26)
- Hoe suksesvol is die SARB met die stabilisering van pryse op die verskillende markte, as sy hoofdoel? (10) [40]

TOTAAL AFDELING C: 40**GROOTTOTAAL: 150**